

ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА 84/253/ЕИО

от 10 април 1984 година

**приета на основание член 54, параграф 3, б. „ж” от Договора,
относно одобряването на лицата, натоварени с извършването на
задължителни проверки на счетоводни документи**

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската икономическа общност и по-специално член 54, параграф 3, б. „ж” от него,

като взе предвид предложението на Комисията¹,

като взе предвид становището на Европейския парламент²,

като взе предвид становището на Икономическия и социален комитет³,

като има предвид, че съгласно Директива 78/660/ЕИО⁴ годишните счетоводни отчети на някои видове дружества трябва да бъдат проверявани от едно или няколко лица, които имат право да извършват такива проверки, като от тях могат да бъдат освободени само дружествата по член 11 от цитираната директива;

като има предвид, че цитираната директива е допълнена от Директива 83/349/ЕИО⁵ за консолидираните счетоводни отчети;

като има предвид, че изискванията за квалификация на лицата, които имат право да извършват задължителни проверки на счетоводни документи, трябва да бъдат хармонизирани; като има предвид, че трябва да се гарантира, че тези лица са независими и честни;

¹ОВ № С 140, 5.6.1979 г., стр. 154.,
ОВ № L 193, 18.7.1983 г., стр. 1.

² ОВ № С 171, 9.7.1979 г., стр. 30.

³ ОВ № L 222, 14.8.1978 г., стр. 11.

⁴ ОВ № L 193, 18.7.1983 г., стр. 1.

⁵ ОВ № L 193, 18.7.1983 г., стр. 1.

като има предвид, че високото равнище на теоретични познания, нужни за задължителните проверки на счетоводни документи и способността тези познания да се прилагат на практика, трябва да се гарантират чрез изпит за професионална компетентност;

като има предвид, че на държавите-членки трябва да бъде предоставено правомощие да одобряват лицата, които макар да не отговарят на поставените условия за теоретично обучение, в продължение на дълъг период са извършвали професионална дейност, чрез която са натрупали достатъчно опит в областта на финансите, правото и счетоводството, и са издържали успешно изпита за професионална компетентност;

като има предвид, че на държавите-членки също трябва да се позволи да приемат преходни разпоредби в полза на лицата, които упражняват тази професия;

като има предвид, че държавите-членки ще имат възможност да одобряват както физически лица, така и счетоводни дружества, които могат да бъдат юридически лица или други видове дружества или сдружения;

като има предвид, че физическите лица, които извършват задължителни проверки на счетоводни документи от името на такива счетоводни дружества, трябва да отговарят на условията на настоящата директива;

като има предвид, че следва да се позволи на държава-членка, която при приемането на настоящата директива признава категории физически лица, които отговарят на условията на директивата, но чието равнище на положени изпити за професионална компетентност е по-ниско от държавен изпит в университет, да има възможност да продължи да предоставя на такива лица, при определени условия и до последващо съгласуване, одобрение да извършват задължителни проверки на счетоводните документи на дружества и групи от предприятия с ограничени размери, при условие, че държавата не е използвала възможностите за освобождаване по директивите на Общността във връзка с консолидираните счетоводни отчети;

като има предвид, че настоящата директива не регулира правото на установяване, нито свободата на предоставяне на услуги по отношение на лицата, които отговарят за извършване на задължителните проверки на счетоводните документи;

като има предвид, че признаването на одобрението, дадено на гражданите на други държави-членки да извършват такива проверки, ще бъде специално регулирано с директиви за приемането и извършването на дейност в областта

на финансите, икономиката и счетоводството, и за свободата на предоставяне на услуги в тези области;

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Раздел I

Обхват

Член 1

1. Мерките за съгласуване, предвидени в настоящата директива, се прилагат към законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите-членки по отношение на лицата, натоварени с:

а) извършване на задължителни проверки на годишните счетоводни отчети на дружествата, както и проверка за съответствието между годишните доклади за дейността и годишните счетоводни отчети, когато правото на Общността изисква такава проверка;

б) извършване на задължителни проверки на консолидираните счетоводни отчети на групите от предприятия и на проверка за съответствието между консолидираните годишни доклади за дейността и консолидираните годишни счетоводни отчети, доколкото правото на Общността изисква такава проверка.

2. В зависимост от законодателството на всяка държава-членка лицата по параграф 1 могат да бъдат физически или юридически лица, други видове дружества или сдружения (счетоводни дружества по смисъла на тази директива).

Раздел II

Правила за одобряване

Член 2

1. Задължителните проверки на документите по член 1, параграф 1 се извършват само от лица, получили одобрение. Компетентните органи на държавите-членки могат да одобряват само:

а) физически лица, които отговарят най-малко на условията по член 3 до 19;

б) счетоводни дружества, които отговарят най-малко на следните условия:

(i) физическите лица, които извършват задължителни проверки на документите по член 1 от името на счетоводни дружества, трябва да отговарят най-малко на условията по член 3 до 19; държавите-членки могат да предвидят, че тези физически лица също трябва да получат одобрение;

(ii) мнозинството от правата на глас трябва да се притежават от физически лица или счетоводни дружества, които отговарят най-малко на условията по член 3 до 19, с изключение на член 11, параграф 1, б. „б“; държавите-членки могат да предвидят, че тези физически лица или счетоводни дружества също трябва да получат одобрение. Държавите-членки, които не изискват такова мнозинство към момента на приемането на настоящата директива, не са длъжни да въвеждат такова изискване, при условие че всички акции във счетоводното дружество са поименни и могат да се прехвърлят само със съгласието на дружеството и/или с одобрението на компетентния орган, ако държавата-членка предвижда това;

(iii) мнозинството от членовете на ръководния или управителния орган на едно счетоводно дружество трябва да бъдат физически лица или счетоводни дружества, които отговарят най-малко на условията по член 3 до 19; държавите-членки могат да предвидят, че тези физически лица или счетоводни дружества също трябва да получат одобрение. Ако този орган има не повече от двама членове, един от тях трябва да отговаря на тези условия.

Без да се накърнява действието на член 14, параграф 2, одобрението, дадено на счетоводно дружество, се оттегля, когато някое от условията по б. „б“ вече не е налице. Държавите-членки обаче могат да предвидят гратисен период, не по-дълъг от две години, за изпълнение на условията по б. „б“, „ii“ и „iii“.

2. Компетентните органи на държавите-членки по смисъла на тази директива могат да бъдат професионални сдружения, при условие че националното право допуска те да дават одобрение в съответствие с настоящата директива.

Член 3

Компетентните органи на държавите-членки дават одобрение само на лица, които се ползват с добро име и не извършват дейност, несъвместима със задължителната проверка на документите по член 1, параграф 1 според законодателството на съответната държава-членка.

Член 4

Едно физическо лице може да получи одобрение да извършва задължителни проверки на документите по член 1, параграф 1 само след като е достигнало до равнище приемане в университет, след което е завършило курс на теоретично обучение, преминало е практически стаж и е положило изпит за професионална компетентност на равнище държавен изпит в университет, организиран или признат от държавата.

Член 5

Изпитът за професионална компетентност по член 4 трябва да гарантира нужното равнище на теоретични познания по предметите, които имат отношение към задължителните проверки на документите по член 1, параграф 1, както и способността за практическо прилагане на тези познания.

Поне част от изпита трябва да бъде писмена.

Член 6

Проверката на теоретичните познания, включена в изпита, трябва да обхваща най-малко следните предмети:

- А) – Счетоводни проверки
 - Анализ и критична оценка на годишни счетоводни отчети,
 - Общо счетоводство, консолидирани счетоводни отчети,
 - Управленско счетоводство, вътрешен контрол,
 - Стандарти, свързани с изготвянето на годишни и консолидирани счетоводни отчети и с методите за оценка на балансовите позиции и изчисляване на печалбите и загубите,
 - Правни и професионални стандарти, свързани със задължителните проверки на счетоводни документи и с лицата, които извършват такива проверки;
- Б) Доколкото те имат отношение към счетоводните проверки:
 - Дружествено право,
 - Правила за несъстоятелността и аналогични производства,
 - Данъчно право,
 - Гражданско и търговско право,
 - Обществено-осигурително и трудово право,
 - Информационни и компютърни системи,

- Икономика на предприятието, обща национална икономика и икономика на финансите,
- Математика и статистика,
- Основни принципи на финансовото управление на предприятията.

Член 7

1. По изключение от член 5 и 6 една държава-членка може да предвиди, че лице, което е положило университетски или равностоеен изпит, или има висше образование или равностойна квалификация по един или няколко предмета по член 6, може да бъде освободено от проверката на теоретичните познания по предметите, включени в положения от него изпит или по време на образованието.

2. По изключение от член 5 една държава-членка може да предвиди, че лице, което има висше образование или равностойна квалификация по един или няколко предмета по член 6, може да бъде освободено от проверката на способността за практическо прилагане на теоретичните познания по тези предмети, когато лицето е преминало практически стаж по тях, удостоверен с изпит или диплома, признати от държавата.

Член 8

1. За да се гарантира способността за практическо прилагане на теоретичните познания, тест за която е включен в изпита, обучаваното лице трябва да премине най-малко тригодишен практически стаж, който включва проверка на годишни счетоводни отчети, консолидирани счетоводни отчети или аналогични финансови отчети. Най-малко две-трети от този практически стаж трябва да бъде проведен при лице, одобрено според законодателството на държавата-членка в съответствие с тази директива; държавата-членка може да разреши практическият стаж да бъде проведен при лице, одобрено според законодателството на друга държава-членка в съответствие с тази директива.

2. Държавите-членки са длъжни да осигурят провеждането на всеки стаж при лица, които дават достатъчни гаранции по отношение на обучението.

Член 9

Държавите-членки могат да одобрят лица, които да извършват задължителни проверки на документите по член 1, параграф 1 дори и без да отговарят на изискванията по член 4, ако те могат да докажат:

а) че в продължение на 15 години са извършвали професионална дейност, която им е позволила да придобият достатъчен опит в областта на финансите, правото и счетоводството, и са положили изпита за професионална компетентност по член 4, или

б) че в продължение на седем години са извършвали професионална дейност в тези области, като наред с това са преминали практическия стаж по член 8 и са положили изпита за професионална компетентност по член 4.

Член 10

1. Държавите-членки могат да приспадат сроковете на теоретично обучение в областите по член 6 от годините на професионална дейност по член 9, ако това обучение е доказано с изпит, признат от държавата. Продължителността на обучението трябва да бъде най-малко една година, като срокът на професионална дейност не може да се съкрати чрез обучението с повече от четири години.

2. Срокът на професионална дейност, както и практическият стаж не трябва да бъдат по-кратки от програмата за теоретично обучение и практическия стаж, изисквани по член 4.

Член 11

1. Компетентните органи на една държава-членка могат да одобрят лицата, които са придобили цялата си квалификация или част от нея в друга държава, при условие, че те отговарят на следните две условия:

а) компетентните органи да приемат квалификацията им за равностойна на изискваната от законодателството на държавата-членка в съответствие с тази директива; и

б) лицата да представят доказателства за юридическите познания, които се изискват в тази държава-членка за целите на задължителните проверки на документите по член 1, параграф 1. Компетентните органи на тази държава-членка обаче не са длъжни да изискват такива доказателства, когато приемат за достатъчни юридическите познания, придобити в друга държава.

2. Прилага се член 3.

Член 12

1. Една държава-членка може да приеме за одобрени в съответствие с тази директива онези лица, които упражняват професията и са получили одобрение с административен акт на компетентните органи на държавата-членка преди прилагането на разпоредбите по член 30, параграф 2.
2. Приемането на едно физическо лице в признато от държавата професионално сдружение, когато според законодателството на тази държава членството в такова сдружение дава право да се извършват задължителни проверки на документите по член 1, параграф 1, може да се смята за одобрение с административен акт по смисъла на ал. 1 от този член.

Член 13

До прилагането на разпоредбите по член 30, параграф 2 една държава-членка може да приема за одобрени в съответствие с тази директива лицата, които упражняват професията и не са одобрени с административен акт на компетентните органи, но въпреки това имат същата квалификация в тази държава-членка както лицата, одобрени с такива актове, и към датата на одобрението извършват задължителни проверки на документите по член 1, параграф 1 от името на лица, получили одобрение.

Член 14

1. Една държава-членка може да приема за одобрени в съответствие с тази директива онези счетоводни дружества, които са одобрени с административен акт на компетентните органи на тази държава-членка преди прилагането на разпоредбите, посочени в член 30, параграф 2.
2. Условието по член 2, параграф 1, б. „б” (ii) и (iii) трябва да бъдат изпълнени най-късно в края на период, който не може да бъде по-дълъг от пет години от датата на прилагане на разпоредбите по член 30, параграф 2.
3. Физическите лица, които до прилагането на разпоредбите по член 30, параграф 2 са извършвали задължителни проверки на документите по член 1, параграф 1 от името на счетоводно дружество, след тази дата могат да получат разрешение да продължат дейността си, дори и ако не отговарят на всички условия, поставени в тази директива.

Член 15

До изтичането на една година след като започне прилагането на разпоредбите по член 30, параграф 2, лицата, които упражняват професията и не са одобрени с административен акт, но въпреки това са квалифицирани в една държава-членка да извършват задължителни проверки на документите по член 1, параграф 1 и наистина са извършвали такава дейност до тази дата, могат да получат одобрение от тази държава-членка в съответствие с настоящата директива.

Член 16

До изтичането на една година след като започне прилагането на разпоредбите по член 30, параграф 2 държавите-членки могат да прилагат преходни мерки по отношение на лицата, които упражняват професията и след тази дата запазват правото да проверяват годишните счетоводни документи на някои видове дружества, неподлежащи на задължителни проверки, но няма да могат да извършват такива проверки след въвеждането на новите задължителни проверки, освен ако бъдат приети специални актове в тяхна полза.

Член 17

В случаите по член 15 и член 16 се прилага член 3.

Член 18

1. В шестгодишен срок след като започне прилагането на разпоредбите по член 30, параграф 2 държавите-членки могат да прилагат преходни мерки по отношение на лицата, които вече преминават професионално обучение или практически стаж през периода на прилагане на тези разпоредби, ако при завършването на обучението си тези лица не биха отговаряли на условията на тази директива и поради това не биха имали възможност да извършват задължителни проверки на документите по член 1, параграф 1, за които са били обучавани.

2. Прилага се член 3.

Член 19

Никое от лицата, които упражняват професията и са посочени в член 15 и 16 или от лицата по член 18 не може да бъде одобрено, без да се спазят изискванията на член 4, освен ако компетентните органи приемат, че той е способен да извършва задължителни проверки на документите по член 1, параграф 1 и има

квалификация, равностойна на квалификацията на лицата, получили одобрение в съответствие с член 4.

Член 20

Държава-членка, която не използва възможността по член 51, параграф 2 на Директива 78/660/ЕИО и в която според националното право към момента на приемане на настоящата директива няколко категории физически лица могат да извършват задължителни проверки на документите по член 1, параграф 1, може до извършването на по-нататъшно съгласуване във връзка със задължителните проверки изрично да одобри за извършване на проверките на документите по член 1, параграф 1, б. „б” на дружество, което не нахвърля праговете по два от трите критерия по член 27 от Директива 78/660/ЕИО, физически лица, които действуват от свое име и:

а) отговарят на условията по член 3 до 19 на настоящата директива, с изключение на това, че равнището на изпита за професионална компетентност може да бъде по-ниско от изискваното според член 4, и

б) вече са извършвали задължителни проверки на съответното дружество преди то да е превишило праговете по два от трите критерия, установени в член 11 от Директива 78/660/ЕИО.

Ако едно дружество съставлява част от група от предприятия, която трябва да бъде консолидирана и надвишава праговете по два от трите критерия, установени в член 27 на Директива 78/660/ЕИО, тези лица не могат да извършват задължителна проверка на документите по член 1, 1, б. „а” на настоящата директива по отношение на това дружество.

Член 21

Държава-членка, която не използва възможността по член 6, параграф 1 от Директива 83/349/ЕИО и в която според националното законодателство към момента на приемане на настоящата директива няколко категории физически лица могат да извършват задължителни проверки на документите по член 1, параграф 1, б. „б” на настоящата директива, може до извършването на по-нататъшно съгласуване на задължителните проверки на счетоводни документи специално да одобри за извършване на задължителни проверки на документите по член 1, параграф 1, б. „б” лице, получило одобрение в съответствие с член 20 на настоящата директива, ако на датата, отбелязана върху баланса на дружеството-майка от последния годишен счетоводен отчет групата от предприятия, които ще

бъдат консолидирани, не надхвърля общо праговете по два от трите критерия, установени в член 27 на Директива 78/660/ЕИО, и при условие, че това лице е упълномощено да извършва задължителни проверки на документите по член 1, параграф 1, б. „а” на настоящата директива на всички предприятия, включени в консолидирания отчет.

Член 22

Държава-членка, която се възползва от член 20, може да разреши практическият стаж на съответните лица по член 8 да бъде завършен при лице, което е получило одобрение според законодателството на тази държава-членка да извършва задължителните проверки по член 20.

Раздел III

Професионална добросъвестност и независимост

Член 23

Държавите-членки задължително предвиждат изискване, че лицата, получили одобрение да извършват задължителни проверки на документите по член 1, параграф 1, са длъжни да ги извършват с професионална добросъвестност.

Член 24

Държавите-членки задължително предвиждат, че тези лица нямат право да извършват изискваните от тях задължителни проверки, ако не са независими в съответствие със законодателството на държавата-членка, която изисква проверката.

Член 25

Член 23 и 24 се прилагат и към физическите лица, които отговарят на условията по член 3 до 19 и извършват задължителни проверки на документите по член 1, параграф 1 от името на фирма на проверители.

Член 26

Държавите-членки са длъжни да гарантират налагането на подходящи санкции на одобрените лица, когато те не извършват проверките в съответствие с членове 23, 24 и 25.

Член 27

Държавите-членки са длъжни да гарантират, че съдружниците и акционерите на одобрени счетоводни дружества и членовете на ръководните, управителните и надзорните органи на тези фирми, които лично не отговарят на условията по член 3 до 19 в една държава-членка, няма се намесват в извършването на проверките по начин, поставящ под заплаха независимостта на физическите лица, които проверяват документите по член 1, параграф 1 от името на тези счетоводни дружества.

Раздел IV Публичност

Член 28

1. Държавите-членки са длъжни да осигурят достъпа на обществеността до имената и адресите на всички физически лица и счетоводни дружества, одобрени от тях да извършват задължителни проверки на документите по член 1, параграф 1.

2. Наред с това на обществеността трябва да бъде даден достъп до следните данни за всяка одобрено счетоводно дружество:

- а) имена и адреси на физическите лица по член 2, параграф 1, б. „б” (i),
- б) имена и адреси на съдружниците или акционерите на счетоводното дружество;
- в) имена и адреси на членовете на ръководния или управителния орган на счетоводното дружество.

3. Когато на едно физическо лице бъде разрешено да извършва задължителни проверки на документите по член 1, параграф 1 на дружество по членове 20, 21 и 22, прилага се параграф 1 на настоящия член. Независимо от това се посочват правноорганизационната форма на дружеството, фирмата или групите от предприятия, по отношение на които е разрешена такава проверка.

Раздел V
Заклучителни разпоредби

Член 29

Комитетът за връзка, създаден в съответствие с член 52 от Директива 78/660/ЕИО:

- а) улеснява, без да се засяга действието на членове 169 и 170 от Договора, хармонизираното прилагане на настоящата директива чрез редовни заседания, на които между другото се обсъждат практическите проблеми във връзка с нейното прилагане;
- б) при нужда дава съвети на Комисията за изменение или допълване на настоящата директива.

Член 30

- 1. Държавите-членки са длъжни да въведат в действие преди 1 януари 1988 г. законите, подзаконовите и административните разпоредби, нужни за изпълнението на настоящата директива. Те незабавно уведомяват Комисията за това.
- 2. Държавите-членки могат да предвидят, че разпоредбите по параграф 1 няма да се прилагат до 1 януари 1990 година.
- 3. Държавите-членки са длъжни да осигурят съобщаването на Комисията на текстовете на основните разпоредби от националното право, приети от тях в областта, регулирана от настоящата директива.
- 4. Държавите-членки също са длъжни да гарантират изпращането на Комисията на списък с изпитите, организирани или признати в съответствие с член 4.

Член 31

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на 10 април 1984 година.

За Съвета:
Председател
C. CHEYSSON